

Leto dni od začetka epidemije in leto dni, odkar sem začela v bolnišnici zvijati žerjave. Saj veste, tiste male papirnate zgibanke (origamije), ki smo jih še v času normalnih dni dobili v japonskih restavracijah. Začela sem jih zgibati iz dolgega časa in želje, da ohranim fino motoriko, si zaposlim misli. Razbijem sivino dneva. Med enim od zgibanj sem se spomnila na Sadako, deklico tisočerih žerjavov. Takrat še niti sama nisem vedela, da bo epidemija tako zelo zarezala v naša življenja, nas ohromila, prevetrila, potisnila na robove, za katere nismo niti vedeli. In da bo naš klic po več kot letu podoben njenemu: »Hočem(o) živeti!«

Tekst: **NINNA KOZOROG**

Sadako je bila navihana japonska deklica, ki je z desetletnim bratom Šigeo dneve preživela v iskanju hrane. Mama Yasuko, delavka št. 389, je poskušala v ladjedelnici Mitsubishi zaslužiti dovolj, da bi otroka lahko nekako preživela dan brez solz, ki jih nariše lakota. Oče Sasaki je bil vpoklican na bojišče. Bil je sopen poletni dan, 6. avgust 1945, ko sta šla bratec in sestra na urad čakati hrano. Medtem so se v bazi Marjanskih otokov v Tihem oceanu ameriški vojaki pripravljali na končni obračun z Japonci s projektom, imenovanim Manhattan. Nihče ni vedel, kaj pravzaprav ta večletni projekt pomeni. V Tinian pošljejo zaboj, ki ne povzroči pretiranega zanimanja. Kot ostane skorajda neopažen let bombnika B-29 z imenom Enola Gray dan pred tem.

Pred uradom za hrano se vije nepopisna množica. Lakota pritiska, ljudje postajajo nestrpni. Šigeo se odloči, da se ne bosta privala v

Papirnate ptice upanja

Moja zgodba z žerjavi

množici, saj bi malo Sadako prehitro zmečkali. Na poti domov se ustavita, da bi se ohladila. Šigeo se odloči zaplavati, Sadako pa posadi v travo. Ob 8.15 ju zaslepi močna svetloba, močan veter Šigea vrže na obalo. Sadako prevrže, ji raztrga oblačila. Prestrašena, jokajoča leži v travi. Preživita. A takrat še nihče ne slutí, da je njuno življenje končano.

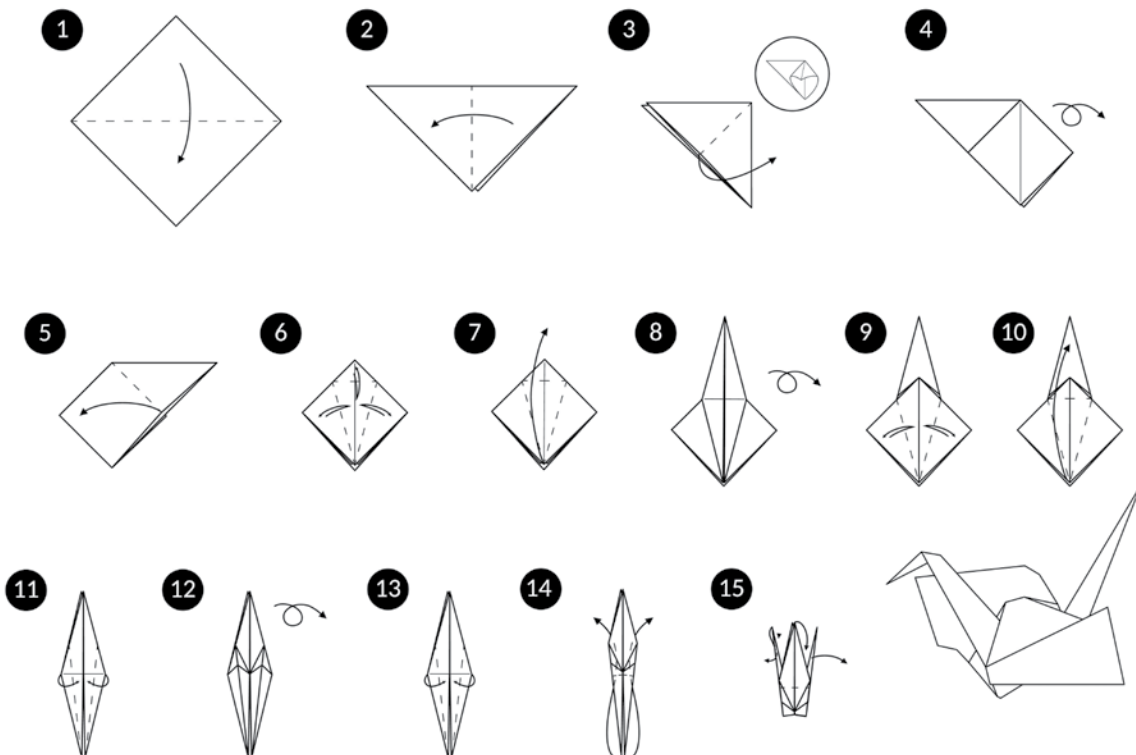
Takrat je v eni sekundi zgorelo 86.000 ljudi, 72.000 je bilo hudo poškodovanih, 6.820 hiš se je spremenilo v prah. Uničujoča bomba je v sekundi porušila 3.750 stavb, mesto je spremenila v ruševino. A Sadako, Šigeo in Yasuko so preživeli. Dve leti po bombardiranju je Sadako priznala Šigeu, da jo je »požgala strela«, kar pomeni, da je bila ob-

sevana. Nihče ji ni hotel verjeti in trdili so, da si je to le izmislila, saj ni imela nobenih zunanjih znakov. A Sadako je preprosto vedela ... V spomin na katastrofalni dogodek se je ohranila kolesarska dirka od Tokia do Hirošime, v kateri je kot predstavnica svoje šole sodelovala tudi Sadako. Nekako ji je uspelo prevoziti dirko, a počutje je bilo vedno slabše. Že nekaj mesecev prej je čutila izgubljanje moči, utrujenost, omotico. Diagnoza je bila pogubna: levkemija zaradi radioaktivnega sevanja.

Sadako se je takrat po starem kitajskem izročilu odločila, da naredi tisoč papirnatih žerjavov. Tradicija naj bi namreč govorila, da tistemu, ki mu jih uspe dokončati, pripada

uresničitev ene želje. Sadakina je bila ena sama – živeti. Napredovanje bolezni in pomanjkanje papirja sta Sadako preprečila doseči magično štirimestno številko. Šigeo je dosegel številko 405 in umrl, Sadako pa je zadnjega žerjava zgibala že v neznosnih bolečinah. Umrla je pri številki 989, stara 12 let. Prijatelji, znanci, študentje iz vseh držav so nato poskusili zgibati žerjave. Položili so jih v njeno krsto in jo pokopali skupaj z njimi oktobra 1955.

Ne vem, zakaj se mi je lani Sadakina zgodba ponovno prikrdala v spomin. Bolj kot bombardiranje ta njena volja po življenju, ki je postala pravi paradoks apatiji, v katero nas je potisnila pandemija. ▶

► Zvijanje papirnatih ptičev iz raznoraznih koščkov je tako postalo del mojega rituala. Zvijam jih pred televizorjem, med čakanjem, ob jutranji kavi. Nato jih podarim – naključnim ljudem. Prodajalki na blagajni. V naključne nabiralnike. Kolegom zdravnikom za ambulante. Kar tako. Mali, brezvezni projektič – ki mi nariše nasmeh na obraz, kadar ga vidim na blagajni, postavljenega za tipkovnico ... ali kje naključno. In takrat se mi zdi, da je to moj mali prispevek k lepšemu svetu.

Ko sem naredila tisočega, se ni zgodilo nič pomembnega. Nič prelomnega. Saj ne, da bi verjela, da zgibani ptički prinašajo spremembe. Nisem ravno človek, ki bi verjel v visoko mistiko, čeprav imam rada vero, ki jo prinaša upanje.

A nato sem naredila 2021. žerjava in ukrepi so se začeli sproščati. V kafič pod mojim blokom se je naselilo življenje. Natararica je

pridobila nekaj kilogramov in stalne stranke nekaj sivih las. Po mestu so se začeli pojavljati nasmehi, ki jih niso več zakrivala maske ... In čeprav je pred nami še dolga pot okrevanja, čeprav še vedno nismo premagali »korončka«, se nasmihaajo lepši časi.

Zato se mi je zdelo še toliko primerneje deliti zgodbo o žerjavih male Sadako z vami. Saj gre za preprosto upanje, vero v lepši svet. In če kaj, smo se v preteklem letu (upam da) naučili, da male stvari štejejo največ ... In da nič ni samoumevno. Sama sem se odločila, da bodo ti moji žerjavi kar ostali del mojih dni. Lahko so tudi vaših – prav vsak ga lahko zgiba. Ga vtakne v žep simpatije, položi poleg napitnine ali podari naključnemu znancu na avtobusu. Ne bomo spremenili sveta, bomo pa zagotovo polepšali dan nekomu. ■